

I

(Tájékoztatások)

TANÁCS

A Tanács következtetései a közös értékekről és elvekről az európai uniós egészségügyi rendszerekben

(2006/C 146/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA:

1. MEGÁLLAPÍTJA, hogy az Európai Bizottság a belső piaci szolgáltatásokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló módosított javaslatában úgy határozott, hogy az irányelv hatálya alól kivonja az egészségügyi szolgáltatásokat, átvéve ezáltal az Európai Parlament által javasolt módosításokat;
2. MEGÁLLAPÍTJA, hogy az Európai Bizottság kijelentette, hogy fejleszti a biztonságos, minőségi és hatékony egészségügyi szolgáltatások közösségi keretét azáltal, hogy erősíti a tagállamok közötti együttműködést, valamint hogy világossá és bizonyossá teszi a közösségi jog alkalmazását az egészségügyi szolgáltatások és az egészségügyi ellátás tekintetében;
3. ELISMERI, hogy az Európai Bíróság közelmúltban hozott határozatai kiemelték az EK-Szerződés – különösen a szolgáltatások szabad mozgására vonatkozó – rendelkezései és a nemzeti egészségügyi rendszerek által biztosított egészségügyi szolgáltatások közötti kölcsönhatás világossá tételének szükségességét;
4. ÚGY ÍTÉLI MEG, hogy az egészségügyi rendszerek a magas szintű európai szociális védelem központi részét képezik, és nagyban hozzájárulnak a társadalmi kohézióhoz és a társadalmi igazságossághoz;
5. EMLÉKEZTET az egyetemesség, a jó minőségű ellátáshoz való hozzáférés, az azonos bánásmód és a szolidaritás átfogó értékeire;
6. JÓVÁHAGYJA az Európai Unió tagállamai egészségügyi rendszerei alapjául szolgáló közös értékekről és elvekről szóló melléklet nyilatkozatot (melléklet);
7. FELKÉRI az Európai Bizottságot, hogy az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos egyedi javaslatok elkészítése során biztosítsa a nyilatkozatban foglalt közös értékek és elvek tiszteletben tartását;
8. FELKÉRI az Európai Unió intézményeit, hogy munkájuk során tartsák tiszteletben a nyilatkozatban foglalt közös értékeket és elveket.

MELLÉKLET

Nyilatkozat a közös értékekről és elvekről

Ez az Európai Unió 25 egészségügyi miniszterének nyilatkozata az európai egészségügyi rendszerek alapjául szolgáló közös értékekről és elvekről. Úgy hisszük, hogy egy ilyen nyilatkozat fontos ahhoz, hogy polgáraink számára tisztánlátást biztosítsunk, és időszerű a Parlament közelmúltban tartott szavazása, valamint a Bizottság felülvizsgált javaslata miatt, amely a belső piaci szolgáltatásokról szóló javasolt irányelvből törölte az egészségügyi ellátást. Meggyőződésünk, hogy ezen a területen a fejleményeknek politikai konszenzusból, és nem kizárólag csak az esetjogból kell fakadniuk.

Azt is hisszük, hogy fontos lesz az alábbiakban vázolt közös értékek és elvek megőrzése az azokat végrehajtó rendszerekre vonatkozó versenyszabályok alkalmazása tekintetében.

Ez a nyilatkozat az összehangolás nyílt módszerének részeként, valamint a betegek mobilitásával és az egészségügyi rendszerek fejlődésével foglalkozó magas szintű uniós munkafolyamat során a Tanácson belül és a Bizottsággal folytatott megbeszélésekre épül. Figyelembe veszi továbbá az egészségügy területére hatást gyakorló európai vagy nemzetközi szintű jogi eszközöket is.

Ez a nyilatkozat meghatározza az egész Európai Unióban érvényes közös értékeket és elveket arra vonatkozóan, ahogyan az egészségügyi rendszerek a lakosság, valamint az általuk kiszolgált betegek igényeire reagálnak. Ismerteti továbbá, hogy azok a gyakorlati módok, amelyek révén ezek az értékek és elvek megvalósulnak az EU egészségügyi rendszereiben, jelentős eltéréseket mutatnak az egyes tagállamok között, és ez a jövőben is így lesz. Nemzeti keretek között kell meghozni különösen azokat a határozatokat, amelyek arra vonatkoznak, hogy a polgárok mely egészségügyi ellátási kosarak igénybevételére jogosultak, illetve hogy ezek milyen mechanizmusokon keresztül finanszírozhatók és biztosíthatók, valamint hogy milyen mértékben célszerű a piaci mechanizmusokra és a verseny által gyakorolt nyomásra hagyatkozni az egészségügyi rendszerek működtetése során.

Közös értékek és elvek

Az Európai Unió egészségügyi rendszerei a magas szintű európai szociális védelem központi részét képezik, és nagyban hozzájárulnak a társadalmi kohézióhoz és a társadalmi igazságossághoz, valamint a fenntartható fejlődéshez.

Az egyetemesség, a jó minőségű ellátáshoz való hozzáférés, az azonos bánásmód és a szolidaritás átfogó értékei a különböző uniós intézmények munkájában széles körben elfogadottak. Együttesen olyan értékcsomagot képviselnek, amely egész Európában érvényes. Az egyetemesség azt jelenti, hogy az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés senki elől sincs elzárva; a szolidaritás szorosan kapcsolódik nemzeti egészségügyi rendszereink pénzügyi kialakításához, valamint a hozzáférés mindenki számára történő biztosításának szükségességéhez; az azonos bánásmód a szükség szerinti azonos hozzáféréshez kapcsolódik az etnikai hovatartozástól, nemtől, kortól, társadalmi helyzettől vagy a fizetés képességétől függetlenül. Az uniós egészségügyi rendszerek célja az uniós tagállamokat aggasztó egészségügyi egyenlőtlenségek csökkentése; ehhez szorosan kapcsolódik a tagállamok rendszereiben a betegségmegelőzésre irányuló munka, többek között az egészséges életmód előmozdítása révén.

Az EU-ban valamennyi egészségügyi rendszer célja a betegközpontú és az egyéni szükségletekre reagáló ellátás biztosítása.

Ugyanakkor az egyes tagállamok különböző megközelítéseket alkalmaznak ezen értékek gyakorlati megvalósításához: különböző megközelítésekkel élnek például olyan kérdések tekintetében, mint hogy az egyének fizessenek-e személyes hozzájárulást egészségügyi ellátásuk költségeihez, vagy hogy legyen-e általános hozzájárulás, és hogy azt kiegészítő biztosításból fizessék-e. A tagállamok különböző rendelkezéseket dolgoztak ki az azonos bánásmód biztosítására: néhányan ezt mint a beteg jogát határozzák meg, mások az egészségügyi ellátást nyújtók kötelességeként. A végrehajtás is különbözőképpen történik – egyes tagállamokban a bíróságokon, más tagállamokban testületeken, ombudsmanon, stb. keresztül.

Valamennyi rendszerünk alapvető jellemzője, hogy ezeket pénzügyileg fenntarthatóvá kívánjuk tenni, hogy a jövőben is biztosíthassuk ezeket az értékeket.

A tagállamok stratégiájának szerves részét képezi egy olyan megközelítés elfogadása, amely a hangsúlyt a nemzeti egészségügyi rendszerekre nehezedő gazdasági terhek csökkentése érdekében a megelőző intézkedésekre helyezi, mivel a megelőzés az egészségügyben jelentős mértékben hozzájárul a költségsökkentéshez, és ezáltal a pénzügyi fenntarthatósághoz annak köszönhetően, hogy elkerüli a betegséget és az abból fakadó további költségeket.

Ezen átfogó értékek mögött egy sor **működési elv** is meghúzódik, amelyek az egész Európai Unióban érvényesek abban az értelemben, hogy valamennyi uniós polgár elvárja, hogy ezeket, valamint az ezeket támogató struktúrákat az Unió bármely egészségügyi rendszerében megtalálja. Ezek többek között a következők:

– Minőség

Valamennyi uniós egészségügyi rendszer jó minőségű ellátás biztosítására törekszik. Ezt különösen azáltal éri el, hogy az egészségügyben dolgozók számára pontosan meghatározott nemzeti szabályokon alapuló folyamatos képzést ír elő, biztosítja a személyzet hozzáférését a minőség területén a legjobb gyakorlatra irányuló tanácsadáshoz, ösztönzi az innovációt és terjeszti a jó gyakorlatot, jó klinikai irányítást biztosító rendszereket fejleszt ki, valamint minőségellenőrzést valósít meg az egészségügyi rendszerben. Ezen program egy fontos része a biztonság elvéhez kapcsolódik.

– Biztonság

A betegek az EU bármelyik egészségügyi rendszerétől elvárhatják, hogy az szisztematikusan törekedjen a betegek biztonságának garantálására, többek között a kockázati tényezők ellenőrzése, az egészségügyi dolgozók megfelelő képzése, és az egészségügyi termékek és kezelések félrevezető reklámjai elleni védelem révén.

– A megalapozott információ alapuló és etikus ellátás

A demográfiai kihívások és az új orvosi technológiák (az etikára és a finanszírozhatóságra vonatkozó) nehéz kérdéseket vetnek fel, amelyekre valamennyi uniós tagállamnak válaszolnia kell. Mind a kiváló minőségű kezelés, mind a hosszú távú fenntarthatóság biztosítása érdekében létfontosságú annak biztosítása, hogy az ellátás megalapozott információkon alapuljon. Valamennyi rendszernek szembesülnie kell azzal a kihívással, hogy az egészségügyi ellátás prioritásait olyan módon határozza meg, amely egyensúlyt teremt az egyes betegek szükségletei és az egész népesség kezeléséhez rendelkezésre álló pénzügyi források között.

– A beteg részvétele

Valamennyi uniós egészségügyi rendszer beteg-központúságra törekszik. Ez azt jelenti, hogy a rendszerek törekednek arra, hogy a betegek részt vegyenek saját kezelésükben, hogy biztosítsák számukra az átláthatóságot, valamint hogy amennyiben lehetséges, választási lehetőségeket ajánljanak számukra, például hogy választhassanak az egészségügyi ellátás különböző szolgáltatói között. Minden rendszer törekszik arra, hogy az egyén számára egészségi állapotára vonatkozó információt adjon, valamint hogy biztosítsa számára az ajánlott kezeléssel kapcsolatosan a teljes körű tájékoztatáshoz való jogot, és az ilyen kezelés vonatkozásában a beleegyezés jogát. Valamennyi rendszernek nyilvánosan elszámoltathatónak kell lennie, és biztosítania kell a jó irányítást és az átláthatóságot.

– Jogorvoslat

A betegek számára biztosítani kell a jogorvoslathoz való jogot, amennyiben problémák merülnek fel. Ez magában foglalja többek között az átlátható és méltányos panasztételi eljárást, a felelősségre vonatkozó világos információt, valamint a kérdéses egészségügyi rendszer által meghatározott jogorvoslatok egyedi formáit (pl. kártérítés).

– Személyiségi jog és titoktartás

Az uniós és a nemzeti jogszabályok elismerik az uniós polgároknak a személyes adatok titkosságához való jogát.

Egészségügyi miniszterekként felismerjük a fokozott érdeklődést a piaci mechanizmusok (ideértve a verseny által gyakorolt nyomást) szerepe iránt az egészségügyi rendszerek irányításában. Az Európai Unió egészségügyi rendszereiben sok helyütt folyamatban van az e területre irányuló politikák fejlesztése, amelyek célja a pluralitás és a választás, valamint a források leghatékonyabb felhasználásának ösztönzése. Az e területre irányuló politikák fejlesztése tekintetében tanulhatunk egymástól, azonban a tagállamok maguk kell, hogy meghatározzák saját megközelítésüket az adott egészségügyi rendszerre szabott egyedi intézkedésekkel együtt.

Az egészségügyi rendszerek szabványosítására törekedni az Unió szintjén nem helyénvaló, ugyanakkor az egészségügyi ellátással kapcsolatosan végzett európai munka hatalmas értékkel bír. A tagállamok elkötelezettek az együttműködés mellett a megközelítésekkel és a jó gyakorlattal kapcsolatos tapasztalatok és információk megosztása céljából, például a Bizottság egészségügyi szolgáltatásokkal és orvosi ellátással foglalkozó magas szintű csoportja, vagy a folyamatban lévő, az egészségügyi ellátásra és a hosszú távú ellátásra irányuló nyílt koordináció révén, a hatékonyabb és hozzáférhetőbb jó minőségű egészségügyi ellátás közös célja elérésének támogatása érdekében Európában. Úgy hisszük, hogy az egészségügyi szolgáltatás területén különös értékkel bír bármely megfelelő kezdeményezés, amely világossá teszi az európai polgárok számára a jogaikat és jogosultságaikat, amennyiben tartózkodási helyüket az egyik uniós tagállamból a másikba helyezik, valamint amely ezeket az értékeket és elveket jogi keret révén óvja a jogbiztonság biztosítása érdekében.

Összegezve, egészségügyi rendszereink Európa szociális infrastruktúrájának alapvető részét képezik. Nem becsüljük alá azt az előttünk álló kihívást, amelyet az egyéni szükségleteknek a rendelkezésre álló finanszírozással való összehangolása jelent, miközben Európa lakossága öregszik, az elvárások növekednek és az orvostudomány fejlődik. A jövőbeni stratégiák megvitatása során közös aggodalmunk az uniós egészségügyi rendszereinek alapját képező értékek és elvek védelme kell, hogy legyen. Az Európai Unió 25 tagállamának egészségügyi minisztereiként felkérjük az európai intézményeket, gondoskodjanak arról, hogy munkájuk védelmezze ezeket az értékeket, miközben a tevékenység előrehalad, amely feltárja az Európai Uniónak az egészségügyi rendszerekre gyakorolt hatását, valamint az egészségügyi szempontok beépülését valamennyi politikába.